

podlago. Lebdenje traja toliko časa, dokler se disk ne segreje na temperaturo, pri kateri preide iz superprevodnega nazaj v navadno prevodno stanje. Takrat se magnetna sila močno zmanjša in disk pade na podlago.

Zaključek

Če sestavimo skupaj zelo veliko število magnetov, je možno doseči lebdenje tudi za večja telesa. Največji objekti te vrste, ki jih lahko srečamo v vsakdanjem življenju, so superhitri vlaki, ki jih uporabljajo na Kitajskem (Maglev Transrapid) in Japonskem (SCMaglev) [6]. Ker pri lebdenju ni trenja s podlago, lahko lebdeči vlaki dosegajo zelo velike hitrosti (nad 500 km/h). S takim vlakom bi za pot iz Prekmurja do slovenske obale potrebovali manj kot 30 minut. Žal pa, vsaj za enkrat, Slovenske železnice superhitrih vlakov še ne načrtujejo, zato kar zaprite oči in pomislite na letečo preprogo iz pravljic. Hm, kaj smo že rekli na začetku članka? Da ljudje lebdenje vse prepogosto povezujemo z nadnaravnimi silami.

Literatura

- [1] [http://en.wikipedia.org/wiki/Levitation_\(paranormal\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Levitation_(paranormal)), ogled 7. 6. 2015.
- [2] <http://en.wikipedia.org/wiki/Levitation>, ogled 7. 6. 2015.
- [3] <http://en.wikipedia.org/wiki/Levitron>, ogled 7. 6. 2015.
- [4] <http://en.wikipedia.org/wiki/Diamagnetism>, ogled 7. 6. 2015.
- [5] <http://en.wikipedia.org/wiki/Superconductivity>, ogled 7. 6. 2015.
- [6] <http://en.wikipedia.org/wiki/Maglev>, ogled 7. 6. 2015.

× × ×

www.dmfa-zaloznistvo.si

www.presek.si

Janez Strnad

↓↓↓

ALEŠ MOHORIČ

→ **Novembra se je poslovil najplodovitejši sodelavec naše revije, kolega fizik, zaslužni profesor *Univerze v Ljubljani*, dr. Janez Strnad. Njegov članek je izšel še v predzadnji številki revije.**

Profesorja sem spoznal, ko sem prestopil prag univerze. Brucom nam je predaval *Fiziko*, osrednji predmet našega študija. S svojim resnim in zavzetim pristopom, pripravljenostjo odgovoriti na vsa vprašanja, poštenostjo ter odličnostjo ocenjevanja, je pustil pečat generacijam fizikov. Na predavanjih smo lahko slutili, da ve mnogo več, kot pove. Izvrstno je poznal tako učno snov, kot težave, ki spremljajo njeno razumevanje. To plat svoje razgledanosti je pokazal v predavanjih *Razvoj fizike* in v pisanju po-

SLIKA 1.

Foto: Marjan Smerke

ljudnih in strokovnih člankov za večino slovenskih časopisov ter naravoslovno usmerjenih revij. V tej vlogi sem ga kot urednik dveh takih revij spoznaval prav do zadnjih dni.

Janez Strnad je bil rojen 1934 v Ljubljani. Po osnovni šoli in nižji gimnaziji v Slovenj Gradcu ter višji gimnaziji v Mariboru se je vpisal na *Fakulteto za naravoslovje in tehnologijo*. Po študiju tehniške fizike je postal asistent na današnjem *Oddelku za fiziko*. Kasneje je študiral na inštitutu za teoretično fiziko univerze v Heidelbergu.

Raziskovalno se je ukvarjal z difuzijo nevtronov, posebno teorijo relativnosti in jedrsko fiziko. Zanimalo ga je tudi poučevanje fizike, posebno teorije relativnosti in kvantne fizike. Fiziko se je ves čas trudil približati tudi širši javnosti.

V angleščini in nemščini je profesor Strnad objavil preko sto raziskovalnih in strokovnih člankov ter šestdeset referatov, s katerimi je večinoma sodeloval na mednarodnih srečanjih. Objavil je tudi več kot štiristo strokovnih in poljudnoznanstvenih člankov v slovenščini, predvsem v *Obzorniku za matematiko in fiziko*, *Preseku* in *Proteusu*. V časopisih in revijah je objavil več kot sto štirideset prispevkov.

Napisal je štiridelni univerzitetni učbenik za fiziko in učbenik ter del učbenika za srednjo šolo.

Knjižici *Merim platno, trak na vatle* in *Prapok prasnov požene v dir* mlajšim bralcem približata merjenje razdalj in razvoj Vesolja. Knjiga *Iz take so snovi kot sanje* obravnava zgradbo snovi, *Zgodbe iz fizike* pa to, kako fiziki prihajajo do novih spoznanj. Knjiga *Fiziki, trinajst portretov* je nastala po nizu radijskih oddaj o življenju pomembnejših fizikov. Precej knjig in knjižic je profesor Strnad objavil pri *Društvu matematikov, fizikov in astronomov*. V *Presekovi knjižnici* so izšle knjižice *Začetki sodobne fizike*, *Relativnost za začetnike*, *Začetki kvantne fizike*, *Jožef Stefan, ob stopetdesetletnici rojstva* in *Do Newtonovih zakonov*.

V *Knjižnici sigma* so izšle *Svet nihanj in valovanj*, *Mala zgodovina vesolja*, *O poučevanju fizike*, *Sto let fizike*, *Mala zgodovina Dopplerjevega pojava*, *Kvantna fizika*, *Relativnost*, *Posebna teorija relativnosti*, *Mala kvantna fizika* in *Vozi me, avto, v daljave*. V *Podiplomskem seminarju iz fizike* ali v *Izbranih poglavjih iz fizike* so izšle knjižice *Fazna, skupinska in signalna hitrost*, *Poskusi v posebni in splošni teoriji relativnosti*, *Kvantna fizika za začetnike*, *Na pot v kvan-*

SLIKA 2.

tno elektrodinamiko, Na pot k Schwarzschildu in Homogeno gravitacijsko polje. Med posebno in splošno teorijo relativnosti.

Profesor Strnad je sodeloval je še pri izdaji izpitnih vprašanj in zbirk nalog ter uredil in prevedel več knjig. Bil je glavni in odgovorni urednik in urednik za fiziko *Obzornika za matematiko in fiziko*. Sodeloval je tudi v uredniškem odboru *Proteusa*. Sodeloval je pri *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* in pri *Enciklopediji Slovenije*.

Za svoje delo je profesor Strnad dvakrat prejel nagrado *Sklada Borisa Kidriča*, *plaketo Pavla Grošlja* in *Levstikovo nagrado*. Dobil je tudi več priznanj *Društva matematikov, fizikov in astronomov*.

Pri urednikovanju mi je bil profesor Strnad v veliko pomoč. Tako z nasveti za dobro delo kot s članki, ki jih je imel vedno na zalogi. Pisati je znal za širšo javnost kot tudi za zelo zahtevne bralce.

Na *Preseku* pušča profesor Strnad neizbrisljiv pečat. V naši reviji je objavil skoraj dvesto prispevkov; pred štirimi desetletji je bil tudi naš glavni urednik.

Profesor Strnad v mojem spominu ostaja prijatelj; pogrešal ga bom, pogrešal kot izjemno delovnega, a skromnega kolega, ki ti je vedno pripravljen priskočiti na pomoč.

× × ×